

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ΄.

Η ΕΞΕΛΙΞΙΣ

Ἐν τῇ συστάσει τοῦ ἀνθρώπου ἡ ψυχὴ ἔχουσα τὴν θέσιν τῆς μεταξύ τοῦ κέντρου καὶ τῆς περιφερείας βλέπει ἐντὸς καὶ ἐκτός. Ἔχει οὕτω δύο ὄψεις ὡς ὁ Ἰανὸς ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ρώμῃ, καὶ φρουρεῖ τὴν θύραν τοῦ ἐσωτέρου παραδείσου ὡς ὁ Πέτρος τῆς ἐκκλησιαστικῆς παραδόσεως. Εἶνε ἀξιοσημείωτον ὅτι πέτρος σημαίνει βράχον ἢ βάσιν, λατινιστὶ δὲ ἡ λέξις janua σημαίνει πύλην καὶ ὁ νῦν πρῶτος μῆν τοῦ ἔτους ἐκλήθη ἐκ τῆς λέξεως ταύτης. Καὶ ὁ Ἰανὸς δὲ καὶ ὁ Πέτρος περιγράφονται ἡμῖν ὡς κλειδοκράτορες καὶ φρουροὶ τοῦ οὐρανοῦ. Τὸ αὐτὸ πνεῦμα ὑπηγόρευσε ἀμφοτέρας τάς ἀλληγορίας πρὸς δήλωσιν τῆς θέσεως ἣν κατέχει ἡ ψυχὴ ἔργον ἔχουσα ἀφ' ἑνὸς νὰ φρουρῇ καὶ φυλάσῃ τὴν ἐνδοτέραν ἡμῶν φύσιν

ἀπὸ ἐξωτερικῆς εἰσβολῆς καὶ ἀφ' ἑτέρου ν' ἀνοί-
 γη ἡμῖν τὴν πύλην τῆς γνώσεως. Οἱ ἱερεῖς πάν-
 τοτε τὰς ἀλληγορίας ταύτας παρεννοήσαντες διέσ-
 τρεψαν, καὶ ὠδήγησαν τοὺς πολλοὺς μακρὰν τῆς
 ἀληθείας. Τοιοῦτοτρόπως ἐγεννήθησαν εἰδωλολα-
 τρεῖαι δεισιδαιμονίαι καὶ προλήψεις, ἠγέρθησαν
 δὲ παράλογα θρησκευτικὰ οἰκοδομήματα καθ' ὧν
 ὁ κόσμος καλῶς πράπτων ἐξανέστη γελωτοποιή-
 σας καὶ καταστρέψας αὐτά. Οὐκ ὀλίγον κακὸν
 ἀπέμεινεν ἐκ τῆς παρεμβάσεως ταύτης τῶν ἱερέων
 διότι οὗτοι ἐκώλυσαν τὸ ἄτομον ἀπὸ τοῦ ν' ἀτε-
 νίζη εἰς τὴν ἰδίαν ἑαυτοῦ πηγὴν πρὸς γνῶσιν τῆς
 ἀληθείας. Προσενεγκόντες ἑαυτοὺς πρὸς ἀντικα-
 τάσασιν τῆς διαισθήσεως διέζευξαν τὸν νοῦν ἀπὸ
 τῆς ψυχῆς διέζευξαν δηλαδή «ὁ ὁ θεὸς συνέζευξε»
 διότι τὸ μυστήριον τοῦ γάμου εἶνε ἀλληγορικὴ
 δήλωσις τῆς συζεύξεως τοῦ Νοῦ μετὰ τῆς Ψυχῆς.
 Ἡ διάζευξις αὐτῶν ἔφερε παραλυσίαν καὶ σκότος
 διότι ἡ σύζυγος ἔπαυσε νὰ μεταδίδῃ εἰς τὸν σύ-
 ζυγον τὰς ἀρχεγόνους καὶ αἰωνίας ιδέας τῆς τά-
 ξεως τῆς εἰρήνης, τῆς προόδου καὶ οὕτω ἡ πτώ-

σις τοῦ ἀνθρώπου ἐπῆλθε. Τὸ ἄρσεν καὶ τὸ θῆλυ
 ὄσον νὰ εἶνε ἐν διηγεκῆ ἐπικοινωνία ὅπως συντε-
 λεῖται ἡ ἀνθρωπίνη καὶ ἡ ἀτομικὴ ἐξέλιξις. Ἄμα
 ἀρθῆ ἡ ἐπικοινωνία μεταξύ τῶν δύο φύσεων τοῦ
 ἀνθρώπου τῆς ἀρσενικῆς καὶ τῆς θηλείας, ἡ αὐ-
 ξησις σταματᾷ καὶ συμβαίνει ἠθικῶς ὅ,τι ὑλικῶς
 συμβαίνει εἰς τὸν ἐν παιδικῇ ἡλικίᾳ παθόντα τὴν
 σπονδυλικὴν στήλην καὶ ἀπομείναντα κυφόν. Τὸν
 κίνδυνον τοῦ παθήματος τούτου διατρέχει ὡς σύ-
 νολον τὸ ἀνθρώπινον γένος κατὰ τὰς περιόδους
 τῆς ἀκατασγέτου λατρείας τῆς ὕλης. Ἔργα ὡς
 τὸ ἀνὰ γεῖρας ὑπηγόρευσε ἀλλαγῶ τῆς γῆς ἡ
 διαίθησις ὠρισμένων τινῶν ἀνθρώπων οἵτινες ἐρ-
 γάζονται πρὸς ἀποσέβησιν τοῦ ἐκ τῆς λατρείας
 τῆς ὕλης ἐπικρεμαμένου κινδύνου. Ἡ ὕλη δὲν
 εἶνε οὐσία ἀλλὰ ἔκφρασις τῆς οὐσίας. Οὐσία εἶνε
 ἡ ψυχὴ παντὸς πράγματος καὶ ὁ πολιτισμὸς εἶνε
 γνήσιος ὅταν ἀντὶ τῆς ὕλης ἀφορᾷ εἰς τὴν οὐ-
 σίαν τῶν πραγμάτων, ὅταν δηλαδὴ ἀτενίζῃ εἰς
 τὴν ψυχὴν. Καὶ ἡ ἀνθρωπίνη ψυχὴ εἶνε ἡ οὐσία
 ὅπως τὸ ἀνθρώπινον σῶμα εἶνε ἡ ἔκφρασις τοῦ

ἀνθρώπου. Τοῦ κυτταρίου ἔκφρασις εἶνε ἡ ἐξωτερικὴ μεμβράνη, οὐσία δὲ αὐτοῦ εἶνε τὸ ἐσωτερικὸν ρευστόν. Ἡ ψυχὴ εἶνε τὸ ἀρχικὸν πρωτόπλασμα ὅπερ πρῶτον ἐνεφανίσθη εἰς τὸν μεταξὺ τῶν πλανητῶν αἰθέρα, τὸν μέσον ἀέρα τοῦ Ὀμήρου. Πᾶσα ιδέα ἔχουσα λόγον ὑπάρξεως λαμβάνει θάπτον ἢ βράδιον σάρκα καὶ ἡ προκύπτουσα μορφή εἶνε οὕτω ἡ ἔκφρασις τῆς ιδέας. Ἀλλὰ καὶ ἡ ιδέα ἐβλάστησεν ἐκ τῶν συνθηκῶν τοῦ περιέχοντος. Ἡ ιδέα λαβοῦσα μορφήν προικίζεται διὰ χαρακτῆρος διακρίνοντος αὐτὴν ἀπὸ ἄλλων μορφῶν φερουσῶν ἐπίσης ἴδιον χαρακτῆρα. Ἐκαστον φύλλον δένδρου πράγματι ἔχει χαρακτῆρα ἀλλ' ὁ χαρακτήρ καταδηλοῦται καὶ διαγράφεται ὡς μάλιστα παρὰ τῷ ἀνθρώπῳ οὐ τελικὸς προορισμὸς εἶναι ὁ σχηματισμὸς αὐτοσυνειδήσεως. Ὁ ἀνθρώπινος χαρακτήρ εἶνε πράγματι ἡ ὑπόστασις αὐτοῦ καὶ δὲν δύναται νὰ συγχυσθῇ πρὸς τὴν μορφήν ἣτις εἶνε ἡ ἔκφρασις ἥτοι ἡ σὰρξ, ἣν ἔλαβεν ἡ ἀρχικὴ ιδέα τοῦ ἀνθρώπου. Διότι ἡ γενεσις τῆς ἀνθρωπίνης ὑποστάσεως δὲν διαφέρει

τῆς μεθόδου καθ' ἣν πᾶσα ἰδέα ἔχουσα λόγον ὑπάρξεως ἐνσαρκουῖται. Αἱ συνθῆκαι τοῦ περιέχοντος, ὁ διασφαίριος αἰθῆρ ἐμόρφωσε τὸν σπόρον ἐξ ἧς ἐβλάστησεν ἡ ἀνθρωπίνη ὑπόστασις ἢτοι ψυχῆ. Σπαρεῖσα καὶ λαβοῦσα λόγον ὑπάρξεως ἡ ψυχῆ ἐδανείσθη ἀπὸ τοῦ περιέχοντος ὑλικά στοιχεῖα πρὸς μόρφωσιν σαρκὸς καταλλήλου. Ὡστε ἡ πρώτη ἐμφάνισις τῆς ζωῆς εἶνε τὸ οὕτω βλαστῆσαν πρωτόπλασμα ὅπερ τῇ βοηθείᾳ τῶν συνθηκῶν τοῦ περιέχοντος ἐξελίχθη εἰς τὴν ἀνθρωπίνην περιωπὴν.

Δὲν πρέπει νὰ ἐκλάβωμεν τὴν ἐξέλιξιν ὡς σημαίνουσαν ἀνάπτυξιν τινὰ τυφλήν, ἀλλὰ ἐκδήλωσιν τοῦ λανθάνοντος χαρακτῆρος διὰ τύπων διαδοχικῶς καταλληλοτέρων πρὸς τοῦτο. Πᾶν μόριον ὕλης σπεύδει διηνεκῶς εἰς τὴν ἐκδήλωσιν τοῦ χαρακτηριστικοῦ σπέρματος ὅπερ συμφύτως ἐνέχει. Ἐντεῦθεν ἡ λειτουργία τῆς ἐξελέξεως. Ὅταν ἡ ἐξέλιξις ὀργανισμοῦ τινος φέρῃ αὐτὸν εἰς ἀνωτέραν περιωπὴν, ἡ ἀνωτέρα περιωπὴ δὲν εἶνε βαθμῆς τις χαρακτῆρος ἀνωτέρα τῆς

τέως, ἀλλὰ εἶνε ὁ χαρακτήρ αὐτὸς τοῦ ὀργανι-
 σμοῦ ἐντελέστερον ἐκδηλούμενος. Ἡ περιωπὴ τοῦ
 ζώου εἶνε ὁ ἀνθρώπινος χαρακτήρ ἀτελέστερον
 ἐκδηλούμενος. Αἱ μορφαὶ ἅς ὁ χαρακτήρ λαμ-
 βάνει εἶνε μυρία ἀλλὰ δὲν εἶνε βαθμίδες τελειό-
 τητος αὐτοῦ διότι ὁ χαρακτήρ εἶνε πάντοτε εἷς
 ἀτελῶς ἢ ἐντελῶς ἐκδηλούμενος ἀναλόγως τοῦ
 ὀργανισμοῦ ὃν ἐκάστοτε ἐπέτρεψαν αὐτῷ νὰ λάβῃ
 αἱ συνθήκαι τοῦ περιέχοντος. Ἄν δὲν ἐλάμβανε
 μυρίας μορφὰς ὁ εἷς οὗτος χαρακτήρ, δὲν θὰ
 ὑπῆρχε κόσμος, θὰ ὑπῆρχεν ἐν τούτοις σπέρμα
 κόσμου δηλαδὴ αὐτὸς ὁ χαρακτήρ ἐν δυνάμει
 οὐχὶ ἐν ἐνεργείᾳ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

ΕΝΟΤΗΣ

Κόσμος εἶνε προϊόν τῆς οὐσίας θείσης ἐαυτὴν ἐν ἐνεργείᾳ. Ἡ οὐσία ἐκδηλοῦται πρῶτον εἰς τοὺς ἀτελεστέρους καὶ ἀπλουστέρους ὀργανισμοὺς καὶ ἐκδηλοῦται δι' αὐτομάτου βουλήσεως προκαλούσης ἐν τοῖς μορίοις τῆς ὕλης εἰς ἣν μεταμορφοῦται ἡ οὐσία κινητοποίησιν τοιαύτην τῶν πόλων ὥστε παράγεται ἠλεκτρικὸς σπινθήρ. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης ὁ κόσμος βαίνει ἀκατασχέτως ἐξελισσόμενος καὶ ὅσω τελειότεραι ἐκδηλώσεις τῆς ἀρχικῆς οὐσίας παράγονται τόσω τὸ ἔργον τῆς ἐξελίξεως ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς βουλήσεως τῶν ἐντελεστέρων ἐμφύχων διότι ἐν αὐτοῖς ἡ ἐλευθερία τῆς βουλήσεως εἶνε μεγαλειτέρα. Ἐὰν ἡ βούλησις εἶνε πεφωτισμένη ἡ ἐξέλιξις βαίνει γοργῶς καὶ ὁμαλῶς, εἰδεμὴ προσκόπτει καὶ ἐπιβραδύ-

νεται. Καθ' ὃν χρόνον ἡ ὕλη εὐρηται ἐν ἐνεργείᾳ τείνει ἐνταυτῷ εἰς ἀνάπαυσιν διότι ἡ κίνησις δὲν εἶνε τι ἀδιάκοπον καὶ ἀέναον. Ἐπειδὴ δὲ ὕλη δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἄνευ κινήσεως, πᾶσα ὕλη ἐξαφανίζεται ἅμα ἡ κίνησις διακοπῇ ἢ μᾶλλον ἐπανέρχεται εἰς τὴν προτέραν αὐτῆς κατάστασιν ἣν δι' ἀτέλειαν τῆς γλώσσης δὲν δυνάμεθα ἄλλως νὰ καλέσωμεν εἰμὴ πνεῦμα. Ἡ περίοδος καθ' ἣν ἡ οὐσία εὐρηται ἐν καταστάσει ἀμιγοῦς πνεύματος, διακοπείσης πλέον τῆς κινήσεως δυνάμει τῆς ὁποίας ἐξεδηλοῦτο πρὶν εἰς ὕλην, ἀποτελεῖ τὴν ἀνάπαυσιν τοῦ Σύμπαντος καὶ ὑπὸ οὐδεμιᾶς χαρακτηρίζεται ἀτελείας. Ἀποτελεῖ τὴν ἐβδόμην ἡμέραν καθ' ἣν «ὁ Θεὸς ἐπαύσατο τῶν ἔργων αὐτοῦ ἀπερέποίησεν» ὡς ἡ παλαιὰ Γραφή ἐκφράζεται, ἢ τὴν Νιρβάναν ὡς ἐκφράζονται αἱ Βέδαί. Ἐχομεν λοιπὸν τρία τινα ἐνταῦθα, τὴν Οὐσίαν ἣτις εἶνε ἀπανταχοῦ μία, τὴν Κίνησιν ἢ μᾶλλον τὸ κινήσιμον τῆς οὐσίας ὅπερ εἶνε προσὸν συμφυὲς αὐτῇ καὶ τὴν Ἐκφρασιν τῆς οὐσίας ἣτοι τὸν Κόσμον. Ἡ ἐκφρασις εἶνε προῖον ἀναπόδραστον

τῆς οὐάδος ἦν ἀποτελοῦσιν ἢ Οὐσία καὶ ἢ Κίνησις, ἐνταυτῷ δὲ ἀμφοτέρων τούτων ἐκδήλωσις· δὲν ἀποτελεῖ τι καθαυτὸ τρίτον ἀλλὰ συναποτελεῖ ἐνότητά ἐν τρισί. Πατήρ, Μήτηρ καὶ Τέκνον οὕτως εἶπειν ἐν ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ προσώπῳ. Τέκνον μονογενὲς διότι τὸ Σύμπαν εἶνε ἐν καὶ μόνον. Ἡ τριάς αὕτη εἶνε αἰωνία καὶ ἀδιάσπαστος. Οἱ ποζιτιβισταὶ ἐκφράζουσιν αὐτὴν διὰ τῶν λέξεων *Ordre* *Amour* *Progrès* ἢ *Intelligence* *Sentiment* *Activité* ἢ *Penser* *Aimer* *Agir*. Κατὰ τὴν περίοδον τῆς ἀναπαύσεως τοῦ Συμπαντος, ὁ Πατήρ ἔχει ἐν ἑαυτῷ λανθάνουσαν τὴν Μητέρα καὶ ἀμφοτέροι ἐχουσιν ἐν ἑαυτοῖν λανθάνοντα τὸν Υἱόν, τὸν λόγον δηλαδὴ τῆς ὑπάρξεως τοῦ Κόσμου. Πατέρα ἤδη καλῶ, ἀλληγορικῶς, καὶ ἵνα ὑπενθυμίσω τὴν ἀλληγορίαν τῶν Γραφῶν, τὴν ἀρχικὴν οὐσίαν ἦν πῶς ἄλλως ἢ θείαν δυνάμεθα νὰ χαρακτηρίσωμεν ἀφοῦ πρῶτον μὲν εἶνε Πηγὴ Ζωῆς εἶτα εἶνε αὐθύπαρκτος, εἶνε μία, πληροῖ τὸ πᾶν καὶ εἶνε πάντοτε τῆς αὐτῆς καὶ ἀμιγοῦς φύσεως; Ἐκαστον μόνιον αὐτῆς

ἔχει ὅλας τὰς ιδιότητας ἃς ἔχει αὐτὴ ἐν τῷ συνόλω της, δηλαδή εἶνε θεῖον· εἶνε δὲ ἄρσεν καὶ θῆλυ καὶ παράγει κόσμον—τὸν γνωστὸν μικροκόσμον ὃν ἕκαστος ἐξ ἡμῶν ἀποτελεῖ. Ἐκαστον λοιπὸν μῶριον τῆς ἀρχικῆς Οὐσίας εἶνε οὐδὲν ἄλλο ἢ ἡ ἀνθρωπίνη ψυχὴ, ἥτις εἶνε κατ' εἰκόνα τοῦ πατρὸς τοὔτέστιν ἐνότης ἐν τρισὶν ἢ τριάς ἐν ἐνί. Οὐσία Δράσις Ἐξέλιξις. Ἡ θεωρία τῆς ἐξελίξεως προσκτᾶται νέον κῦρος διὰ τοῦ φωτὸς τούτου καὶ δικαιολογεῖται καθιερουμένου ὅτι ὀπισθεν τῆς ἐξελίξεως ὄρᾳ νοήμων ἦτοι θεία δύνამις. Πᾶν μῶριον τῆς ὕλης ἔχει ὡς συμφυᾶ ιδιότητα τὸ ἐνσυνείδητον οὗ ἡ πρώτη ἐκδήλωσις κεῖται ἐν τοῖς φαινομένοις τῆς ἔλξεως καὶ χημικῆς συγγενείας ἅτινα ἀποτελοῦσι τὴν βάσιν τῶν βραδύτερον ἐκφαινομένων νόμων τῆς ὀργανικῆς ζωῆς. Ἐπειδὴ πάση ἀντιλήψει παρομαρτεῖ γνῶσις καὶ μνήμη καὶ πείρα ἢ μακραίων τάσις τῆς ὕλης ὅπως προβιβασθῆ ἀπὸ ὀργανισμοῦ εἰς ὀργανισμόν, ὁ ἄνθρωπος ἀντιπροσωπεύει συσώρευσιν μακραίωνος γνώσεως καὶ μνήμης καὶ πείρας. Τὸ

ἀνθρώπινον γένος πράγματι εἶνε μεταμόρφωσις τῶν λίθων τοῦ Δευκαλίωνος καὶ τῆς Πύρρας καὶ πρὸς τὸν ἐλληνικὸν τοῦτον μῦθον εὔρηται ἐν ἄρμονίᾳ ἡ ρῆσις τοῦ Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ ὅτι «ὁ Θεὸς ἐκ λίθων ἤγειρεν ἀνθρώπους» (Ματθ. 3.9.)

Καὶ ἡ Ἐπιστήμη ἐν τῷ σημείῳ εἰς ὃ σήμερον ἔφθασεν ἐγκατέλειψε σχεδὸν τὴν περὶ τυφλότητος τῆς ὕλης ὑπόθεσιν, ὡς ἀσυμβίβαστον πρὸς τὴν περὶ ἐξελίξεως ἀνακάλυψιν. Πῶς θὰ ἦτο δυνατὴ ἡ προδήλως νοήμων χρησιμοποίησις τῶν μέσων ἂν ἡ ὕλη ἦτο τυφλή; Βλέπομεν οὐ μόνον τὰ ἐνόργανα ὄντα ἀλλὰ καὶ αὐτὰ τὰ ὀρυκτὰ ἐκλέγοντα μετὰ οἰονεὶ κρίσεως τὸ ἀρμόζον αὐτοῖς πρὸς ἐξέλιξιν. Κράτιστοι ἐπιστήμονες ἤδη ἀποφαίνονται ὅτι ἄνευ τῆς ὑποθέσεως ὅτι ἡ ὕλη αἰσθάνεται καὶ νοεῖ, τὰ γεγονότα τῆς ὑπάρξεως καὶ τῆς ζωῆς ἐν γένει θὰ μείνουν ἐσαεὶ ἀνεξήγητα. Δὲν ἀπαιτεῖται ἢ μείζων τις ἀνάπτυξις τοῦ ὀργάνου τῆς διαισθήσεως ὅπως μὴ διαμείνη πλέον ὡς ἀπλῆ ὑπόθεσις τὸ ἐνσυνείδητόν τῆς ὕλης καὶ δὲν εἶνε ἀμφιβολία ὅτι ἐκεῖνοι ἐκ τῶν ἀρχαίων οἱ-

τινες ἀνωμολόγουν αὐτὸ εἶχον τὴν διαίσθησιν ἀνεπτυγμένην ἀκολουθήσαντες μέθοδον βίου ἰδίᾳ συντελεστικὴν πρὸς τοῦτο. Τὸ ἐνσυνείδητον τῆς ὕλης εἶνε βάσις τῆς περὶ μετεμψυχώσεως πίστεως τῶν Αἰγυπτίων, τῶν Ἰνδῶν καὶ τοῦ Πυθαγόρα, ἡ δὲ ἰδέα τῆς μετεμψυχώσεως ἐν συνδυασμῶ πρὸς τὴν ἰδέαν ὅτι ὁ ἄνθρωπος φέρει πάντοτε τὴν πεῖραν ἣν ἀπέκτησε κατὰ τὰς παρελθούσας ἐνσαρκώσεις του, ἀποτελεῖ τὴν βᾶσιν ὅλων τῶν ἀρχαίων φιλοσοφιῶν ἐξ ὧν ἐγενήθη ὁ χριστιανισμός. Ἐν πάσαις ταῖς πρὸ τοῦ χριστιανισμοῦ Στοαῖς ἢ Ἐκκλησίαις καὶ βεβαίως ἐν Ἐλευσίनि, ἐδιδάσκετο ἰδίᾳ ὁ τρόπος πρὸς ἀνάκλησιν τῆς οὕτω ἀποκτηθείσης μακράωνος πείρας. Λέγεται ὅτι ὁ Πυθαγόρας, ὁ Πλάτων, ὁ Ἀπολλώνιος καὶ ὁ Βούδας ἠδύναντο νὰ ἐνθυμηθῶσι ὠρισμένα ἐπεισόδια προηγουμένων ὑπάρξεων αὐτῶν. Ὁ Βούδας λέγεται ὅτι ἐνθυμεῖτο πεντακοσίας πεντήκοντα διαφοροὺς ὑπάρξεις αὐτοῦ καὶ ὁ Ἰησοῦς τοῦτ' αὐτὸ ἠγίνισσετο εἰπὼν ὅτι ἦτο ἀρχαιότερος τοῦ Ἀβραάμ. Ὁ Σωκράτης ἐμφαντικῶς ἐβεβαίωσεν τὴν θεωρίαν

τῆς μετενσαρκώσεως καὶ ἐν τοῖς νεωτέροις χρόνοις ὁ Δεϊβνίτιος φαίνεται ὑποστηρίζων αὐτήν. Ὁρθῶς ἐννοούμενα τὰ πρῶτα κεφάλαια τῆς Γενέσεως τὴν αὐτὴν ἐκθέτουσι θεωρίαν παριστῶντα τὴν δημιουργίαν ὡς γενομένην κατὰ βαθμιαίαν πρόοδον ἀπὸ τῶν ἀτελεστάτων τύπων μέχρι τοῦ ἐντελεστάτου, τῆς Γυναίκος. Ἐν τῷ πρωτοτύπῳ τὰ ζῶα ὡς καὶ ὁ ἄνθρωπος καλοῦνται ψυχαί, καὶ ἐντεῦθεν ὑποσημαίνεται τὸ ἐνιαῖον καὶ ἀλληλέγγυον τῆς ὅλης ἐμψύχου φύσεως εὕρισκομένης μόνον ἐν διαφόροις βαθμοῖς ἀναπτύξεως, κατὰ λόγον τῆς πορείας τῆς ψυχῆς ἀπὸ ὀργανισμοῦ εἰς ὀργανισμόν. Αἰῶνες αἰώνων διέρρευσαν προτοῦ ἐμφανισθῆ αὕτη ὑπὸ μορφήν ἀνθρώπου καὶ οὐδὲν κωλύει ἡμᾶς νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ἐν μελλούσῃ ἐποχῇ θὰ ἐμφανισθῆ ὑπὸ ἔτι τελειότεραν μορφήν. Οὕτω ἅπας ὁ ἐμψυχος κόσμος ἐν τῇ ἀπείρῳ ποικιλίᾳ τῶν ιδιοτήτων του ἀπὸ τοῦ ἀπείρου βάθους τῆς προελεύσεως του μέχρι τοῦ ἀπείρου ὕψους τοῦ προρισμοῦ του εἶνε ὁμογενής. Ἡ ἀδελφότης τοῦ ἀνθρωπίνου γένους εἶνε οὐ μόνον πράγμα

ἀλλὰ καὶ εὐρεία ἱκανῶς ὅπως περιλάβῃ ἐν τῇ ἀρμοδιότητι αὐτῆς ἅπαντα τὰ ἔμψυχα ἀπὸ τοῦ ἀτελεστάτου μέχρι τοῦ ἐντελεστάτου. Τοῦτο παριστᾷ ἡ Σφίγξ τὸ κύριον καὶ σπουδαιότατον θρησκευτικὸν ἔμβλημα τῶν Αἰγυπτίων, ὑποτυπούντων οἱ αὐτοῦ τὴν πίστιν των εἰς τὴν ἐνότητα τῆς παγκοσμίου ἀνθρωπότητος.